

Selectielijst bij Webinar: hoe benut je de gouden weken van het schooljaar?

Al de materialen in deze lijst zijn te lenen in [docAtlas Antwerpen](#)
of [Turnhout](#).

We verwelkomen je graag tijdens [onze openingsuren](#) om vragen te
beantwoorden of advies te verlenen.

Provincie
Antwerpen

APB Provinciaal Leer-en kenniscentrum docAtlas

Inhoudsopgave

.....	1
Inhoudsopgave	2
Kennismaking	3
Groepsvorming in de klas.....	4
Groepsdynamica.....	8

Kennismaking

De gouden weken : groepsvorming en ouderbetrokkenheid / Bijleveld. - Drachten: Eduforce, 2011. - 76 p.. - ISBN: 978-90-817120-1-9.

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.5.3 goud

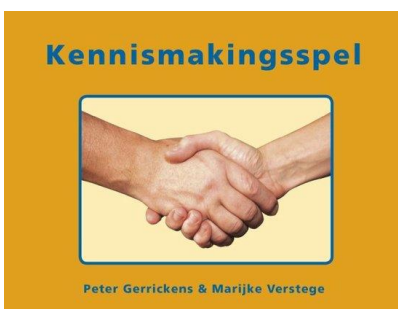
De Gouden Weken zijn de eerste weken van het schooljaar. Die weken zijn bij uitstek geschikt om een fundament neer te zetten voor een goede groepsvorming. Dit boek laat zien hoe en waarom het werkt. Daarnaast biedt het instrumenten om de groepsvorming en het oudercontact goed te laten verlopen. Leerkrachten krijgen een stappenplan aangereikt hoe ze deze gouden weken vorm kunnen geven. Het stappenplan omvat naast suggesties voor de inzet van groepsvormende activiteiten, ook suggesties voor de regelgeving, de indeling van het lokaal en de indeling van een dag.

De gouden weken 2.0 : groepsvorming & ouderbetrokkenheid / Bijleveld. - [Drachten]: Eduforce, 2019. - 180 p.. - ISBN: 978-94-92990-19-8.

Vindplaats Antwerpen: OND 15 goud

De Gouden Weken zijn de eerste weken van het schooljaar. Die weken zijn bij uitstek geschikt om een fundament neer te zetten voor een goede groepsvorming. Dit boek laat zien hoe je met het accent op groepsvorming en oudercontact deze weken succesvol vorm geeft. Geschikt voor het basis- en secundair onderwijs. Deze vernieuwde uitgave bevat: een (los bijgeleverd) stappenplan; uitleg over het verschil in groepsvorming tussen kleuters en oudere kinderen; lessuggesties voor het opstellen en bespreken van groepsregels; meer werkvormen voor kleuters en secundair onderwijs; aandacht voor een veilige en verantwoorde inzet van energizers; beschrijvingen van apps en digitale tools; het voeren van een effectief nagesprek; vier voorbeeld weekroosters.

Kennismakingsspel / Gerrickens; Dijkema; Aartsen. - 's-Hertogenbosch: Gerrickens training & advies, 2008. - handleiding, 56 kaarten. - ISBN: 97879074123198.

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.5.2 kenn

Vindplaats Turnhout: WEL 3.5.2 kenn

De bedoeling van het Kennismakingsspel is je op een verrassende manier te laten kennismaken met anderen. Het spel bestaat uit kaarten met daarop een vraag en een bijpassende foto. De vragen zijn verdeeld over zes groepen: jeugd & verleden, karakter & interesse, doen & laten, motivatie & inspiratie, werk & loopbaan, wensen & toekomst. Het spel kan in uiteenlopende situaties gebruikt worden om elkaar (beter) te leren kennen, bijvoorbeeld in een groep of team, maar ook in de familie- of vriendenkring. Je kan het spel ook gebruiken als energizer of om elkaar complimenten te geven.

De zilveren weken : groepsvorming na de jaarwisseling en bij afsluiting van het schooljaar / Bijleveld. - Drachten: Eduforce, 2021. - 176 p.. - ISBN: 978-94-92990-71-6

Vindplaats Antwerpen: OND 15 zilv

Met praktische handvatten bouw je verder op het fundament van De Gouden Weken. In De Zilveren Weken gaan we uitgebreid in op hoe je zowel De Zilveren als Bronzen Weken vormgeeft en waar je rekening mee moet houden in vergelijking met De Gouden Weken. Het is een prachtig cadeau voor alle onderwijzers. De Zilveren Weken is de naam voor de groepsvormingsperiode na de kerstvakantie. Al is het onderhouden van de groep een continu proces, je klas heeft na een pauze extra onderhoud nodig. Waarom dat zo is en hoe je dat doet, lees je in dit boek.

De zilveren weken is de naam voor de groepsvormingsperiode na de kerstvakantie. Met praktische handvatten bouw je verder op het fundament van De Gouden Weken. Tegelijk wordt er aandacht besteed aan de afsluiting van het schooljaar. De publicatie bevat veel werkvormen, energizers en kant-en-klare voorbeeldroosters, passend bij de meest recente inzichten uit theorie en wetenschap en herkenbaar vertaald naar de praktijk.

Emotionele intelligentie voor jongeren / Keersmaekers, Elke . - Tielt : Lannoo, 2021 . - 175 p. , ill. - ISBN-13 978-94-014-7812-0

Vindplaats Turnhout: WEL 3.1.2 emot

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.2 emot

Dit boek is geschreven op niveau van jongeren om hen meer inzicht te bieden in emotionele intelligentie. Het benadrukt dat naast de traditionele intelligentie, ook vaardigheden als omgaan met emoties, empatisch communiceren en optimistisch ingesteld zijn, belangrijk zijn in het leven. In het boek worden de verschillende bouwstenen van emotionele intelligentie toegelicht en gelinkt aan concrete tips en oefeningen. Zo kunnen jongeren zelf aan de slag om hun veerkracht te versterken.

Groepsvorming in de klas

**Onze klas, ons team : bouwen aan een positieve groep :
lessenpakket sociale vaardigheden om pesten preventief en
oplossingsgericht aan te pakken - eerste tot zesde leerjaar /**

Smeyers; Ockerman; Vosters; Berghe, Van den. - Kalmthout: Abimo, 2015. - veelv. gepag.. - ISBN: 978-94-6234-409-9. - ISBN: 978-94-6234-410-5. - ISBN: 978-94-6234-413-6. - - ISBN: 978-94-6234-412-9. - ISBN: 978-94-6234-414-3. - ISBN: 978-94-6234-411-2.

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 onze ; WEL 2.1.4 onze

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 onze

'Onze klas, ons team' biedt concrete activiteiten om een

positieve groepsvorming te stimuleren. Gedurende het schooljaar oefenen de leerlingen sociale vaardigheden zoals samenwerken, respect voor elkaar, gevoelens herkennen en ermee omgaan, leren omgaan met verschillen, effectief communiceren, conflicten en peetsituaties oplossen... Het pakket bestaat voor elk leerjaar uit 9 thema's met voor iedere maand een breed inzetbare les bestaande uit meerdere activiteiten. Binnen elk thema wordt ingezoomd op specifieke vaardigheden. De kinderen worden hierbij begeleid door Kiko en Flo, de sfeermaatjes van de klas. Deze figuren groeien jaar na jaar mee met de kinderen. De nodige verhalen, tekeningen en materialen op kopieerbladen zijn bijgevoegd na elk thema.

In je blootje voor de klas : kwetsbaarheid tonen en verbinding zoeken als leraar / Severeijns, Griet . - Tielt : Lannoo Campus [Uitgegeven door/bij] , 2021 . - 157 p. - ISBN-13 978-94-014-7488-7

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.5.1 inje

Vindplaats Turnhout: WEL 2.5.1 inje

Dit boek staat boordevol informatie, tips, voorbeelden en oefeningen die je als leerkracht kan inzetten om een veilig leerklimaat concreet vorm te geven. Je komt te weten hoe je in verbinding kan gaan met kinderen/jongeren en hun ouders. Een prima boek dat helpt om ook in

een superdiverse context op een goeie manier een positief klasklimaat te creëren en in verbinding te gaan.

Spelenderwijs verbinden en hechten : met meer dan honderd spelletjes / Mets, Micheline . - Amsterdam : SWP, 2017 . - 190 p. , ill. - ISBN-13 978-90-8850-693-2

Dit inspiratieboek bevat meer dan honderd spelvoorbeelden die het hechtingsproces bevorderen door elke dag opnieuw samen te spelen en te beleven. Zo wordt voor het kind een liefdevolle en stabiele omgeving gecreëerd die de hersenontwikkeling stimuleert en zo het toekomstperspectief vergroot. Daarbovenop bevat het boek ook interessante achtergrondinformatie over

hechting. Het boek is bedoeld voor iedereen die met kinderen werkt en leeft (ouders, opvoeders, verzorgers, leerkrachten, pleegouders, enz.) en Theraplay-therapeuten. Het kan ook als naslagwerk dienen voor opleidingen en nascholingstrajecten.

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.1 spel

Een goede start in jouw mentorklas : activiteiten voor positieve groepsvorming in de gouden weken / Koopman, Jelle . - Zwolle : Pica, 2021 . - 128 p. - ISBN-13 978-94-92525-90-1

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.4 goed

De eerste weken van het schooljaar zijn goud waard: dan wordt de basis gelegd voor een positieve sfeer in de klas. En dat draagt er weer aan bij dat leerlingen zich prettig voelen en beter presteren. Als mentor speel je hierin een cruciale rol: als jij in die eerste, gouden weken werkt aan een goede band met en tussen

je leerlingen, heb je daar het hele jaar profijt van. In dit praktische boek lees je hoe je van jouw mentorklas een positieve groep maakt. Het biedt vele tips, kant-en-klare activiteiten en werkvormen voor de invulling van jouw mentorlessen in de gouden weken. Verder beschrijft

Koopman beknopt hoe groepsdynamische processen werken, hoe je ouders betreft bij positieve groepsvorming en hoe je ook ná de gouden weken de groep positief houdt. In dit toegankelijk geschreven boek lees je wat je als mentor of leerlingenbegeleider kunt doen om van jouw klas een positieve groep te maken. Je krijgt kant-en-klare activiteiten, werkvormen en spelletjes voor de invulling van jouw mentorlessen in de weken aan het begin van het schooljaar. Ook geeft het boek beknopt weer hoe groepsdynamische processen werken, hoe je ouders betreft bij positieve groepsvorming en hoe je ook ná de gouden weken de groep positief houdt.

Klasse(n)kracht : met respect voor de klas: in 7 stappen naar een veilig en sociaal groepsklimaat / Bijlsma, Jelly . - Maak Je Eigen

Onderwijsboek, 2015 . - 262 p. - ISBN-13 978-94-6254-277-8

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 klas

Dit boek beschrijft de door Jelly Bijlsma ontwikkelde RESPECT-aanpak om in 7 stappen het groepsvormingsproces in de klas actief te begeleiden. Elke letter van RESPECT staat voor een belangrijke pijler van groepsvorming:

Regels, Routines en Rituelen

Erbij horen

Samenwerken en Samenspelen

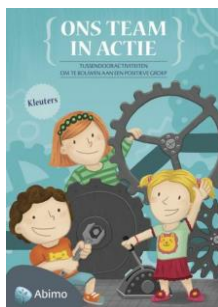
Persoonlijk Meesterschap

Energie

Contact en Communicatie

Trainen van vaardigheden Het boek is bestemd voor leerkrachten, intern begeleiders en directeuren in het basisonderwijs.

bron: onderwijsdatabank.nl

Ons team in actie : tussendooractiviteiten om te bouwen aan een positieve groep / Vosters. - Kalmthout: Abimo, 2016. - 4 v.. - ISBN: 978-94-6234-594-2. - ISBN: 978-94-6234-596-6. - ISBN: 978-94-6234-597-3. - ISBN: 978-94-6234-598-0. - ISBN: 978-94-6234-594-2

Vindplaats Antwerpen: WEL 1.1.4 onst ; WEL 2.1.4 onst

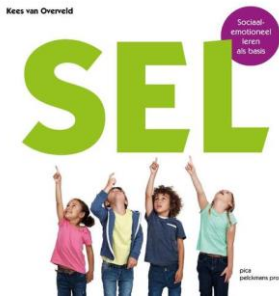
Vindplaats Turnhout: WEL 1.1.4 onst ; WEL 2.1.4 onst

Met de tussendooractiviteiten 'Ons team in actie' komen kinderen

letterlijk 'in actie' om een positieve groep te vormen. Zo maak je van je klas of groep een fijne, hechte groep. 'Ons team in actie' biedt interactieve werkvormen om een positieve groepsvorming te stimuleren. De activiteiten zijn onderverdeeld in 6 thema's en kunnen flexibel ingezet worden. Zo kan er perfect worden aangesloten bij de eigenheid van de klasgroep en de bestaande methodieken op school. Spelenderwijs leren kinderen van elkaar en mét elkaar. Samen staan ze sterk!

Met de tussendooractiviteiten 'Ons team in actie' komen kinderen letterlijk 'in actie' om een positieve groep te vormen. Zo maak je van je klas of groep een fijne, hechte groep. 'Ons team in actie' biedt interactieve werkvormen om een positieve groepsvorming te stimuleren. De activiteiten zijn onderverdeeld in 6 thema's en kunnen flexibel ingezet worden. Zo kan er perfect worden aangesloten bij de eigenheid van de klasgroep en de bestaande

methodieken op school. Spelenderwijs leren kinderen van elkaar en mét elkaar. Samen staan ze sterk!

SEL en gedrag in de groep : sociaal-emotioneel leren in de praktijk / Wal, van der; Overveld, Van. - Huizen: Pica, 2018. - 97 p. (map met praktische formulieren en kaarten). - ISBN: 978-94-92525-38-3. - Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.1 sele

Door de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen te volgen en op basis daarvan interventies te plegen, kunnen leerkrachten veel problemen in de groep voorkomen. Sophia van der Wal, werkzaam in het basisonderwijs, zag in de praktijk dat scholen wel werken met een leerlingvolgsysteem voor de sociaal-emotionele ontwikkeling, maar dat een praktisch vervolg vaak ontbreekt. Op haar initiatief werd in samenwerking met Kees van Overveld de werkmap SEL en gedrag in de groep ontwikkeld. De map is een praktische uitwerking van het boek 'Groepsplan Gedrag' en geeft concrete handreikingen om na de metingen de juiste acties te ondernemen. In SEL en gedrag in de groep wordt uitgegaan van de drie meestgebruikte leerlingvolgsystemen: ZIEN!, VISEON 2.0 en SCOL. De map bevat praktische formulieren en kaarten waarmee leerkrachten proactief kunnen handelen en de fundamentele levensvaardigheden van leerlingen kunnen vergroten.

Deze werkmap is een praktische uitwerking van het boek Groepsplan Gedrag van Kees van Overveld en geeft concrete handreikingen om voor en na metingen rond de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen de juiste acties te ondernemen. In Nederland zijn zulke metingen sinds 2015 verplicht en deze map speelt in op drie van de meest gebruikte opvolgsystemen daar: ZIEN!, VISEON 2.0 en SCOL. De map bevat praktische formulieren en kaarten waarmee leerkrachten proactief kunnen handelen en de socio-emotionele vaardigheden van leerlingen kunnen vergroten. Door de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen te volgen en op basis daarvan interventies te plegen, kunnen leerkrachten zo trachten problemen in de groep voorkomen. De methodieken zijn dus vooral toegespitst op preventief handelen. De map is ook geen op zich staande methode voor sociale vaardigheden, maar kan net als aanvulling dienen om de vooruitgang van deze ontwikkeling op te volgen. Ook indien een school geen volgsysteem hanteert voor de opvolging van socio-emotionele vaardigheden, kan deze werkmap handvaten bieden om deze ontwikkeling te ondersteunen en te managen. De werkmap vertrekt namelijk ook vanuit de theorieën rond groepsvorming (storming, norming, ...) en de SEL-competenties van Kees van Overveld, die breed inzetbaar zijn.

Wijzers in groepsvorming : handleiding en 46 activiteiten voor het primair onderwijs / Knaap, van der; Bosmans. - Huizen: Pica, 2021. - 1 doos (1 handleiding, 51 kaarten). - ISBN: 978-94-93209-36-7 Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 wijz Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.4 wijz Een handleiding voor groepsvorming met een theoretische onderbouwing voor de dagelijkse

klassenpraktijk. De kaarten bevatten - per fase van de groepsvorming - eerst praktische tips en vervolgens bijna 50 activiteiten die zijn toegespitst op wat nodig is op een bepaald moment. Van kennismakingspelletjes tot afscheid nemen en van omgaan met verschillen tot

omgaan met groepsdruk. Doel van de wijzer is om gedurende het hele schooljaar te werken aan een veilige en positieve groep, met behulp van deze activiteiten. bron: onderwijsdatabank.nl

Klasse Deal : positieve groepsvorming in het VO / Donker - van der Meer; Tempert. - Huizen: Pica, 2013. - 128 p.. - ISBN: 978-94-91806-04-9.

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.1 klas

Dit boek biedt tools voor positieve groepsvorming in de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs. Leerlingen gaan elkaar ontmoeten (om een tweede, betere indruk van elkaar te krijgen), leren elkaar begrijpen (waarbij verschillen worden gebruikt om verbinding in de groep aan te gaan) en gaan werken aan één missie (afspraken die leiden tot een deal met de klas: de KlasseDeal).

Groepsdynamiek

Groepers vormen : een groep vormen tot één groep / [s.n.]. - Helmond: OMJS, 2017. - 47 kaarten.

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.4 groe

Vindplaats Turnhout: WEL 3.1.4 groe

Op het moment dat leerlingen voor het eerst bij elkaar in de klas komen, start het proces van groepsvorming. Dit proces wordt ook wel groepsdynamiek genoemd. Een groep, zoals een klas, vormt zich volgens een bepaald aantal fasen. Deze fasen zijn beschreven door o.a. Tuckman (1965). Als leraar kun je dit proces begeleiden door activiteiten in te zetten die bijdragen aan een positief groepsklimaat. Door aandacht te besteden aan de sociale processen in een groep kun je leerlingen verantwoordelijkheid geven, ook voor elkaar. Deze uitgave biedt 40 activiteiten om een prettig groepsklimaat te creëren en de verbondenheid tussen leerlingen te versterken. Afhankelijk van de fase waarin een groep zich bevindt, of de fase waar je met je groep naartoe wil, kan je de specifieke activiteiten selecteren. De activiteiten zijn zowel geschikt voor het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs.

Handboek groepsdynamica : een inleiding op theorie en praktijk /

Remmerswaal. - Amsterdam: Boom Nelissen, 2015. - 550 p.. - ISBN: 978-90-244-0232-8.

Vindplaats Antwerpen: ARB 12 groe

Groepsdynamica bestudeert het gedrag van mensen in kleine groepen.

Dit boek behandelt de hoofdthema's uit de groepsdynamica. Een selectie hieruit: niveaus en interventies in groepen, groepsvorming, groepsontwikkeling, communicatie, feedback, groepsprocessen,

besluitvorming, conformiteit, groepsnormen, groepsidentiteit, situationeel leiderschap, het functioneren van teams. Daarbij worden er op systematische wijze verbindingen gelegd met de praktijk.

Effectief werken met groepen : praktische tips voor wat je wel en niet moet doen met groepen van alle leeftijden - met spelen om

groepsvorming te stimuleren / Visser. - Katwijk aan Zee: Panta Rhei, 2015. - 160 p.. - ISBN: 978-90-8840-120-6.

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.1 effe

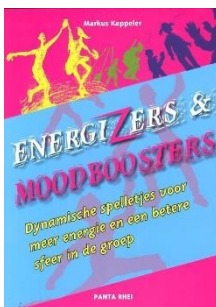
Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.1 effe

Dit boek bestaat uit vier delen. In deel één worden tips en

aandachtspunten gegeven voor het werken met groepen. Het is gericht op

het organiseren van activiteiten en op communicatie met groepen in het algemeen. Deel twee is gericht op specifieke groepen: kinderen van 4-7 jaar, kinderen van 8-12 jaar, jongeren. Deel drie behandelt binnengericht/buitengericht gedrag van deelnemers en de gevolgen hiervan voor de begeleider. In deel vier tenslotte, volgen een reeks van spelen die zeer geschikt zijn bij het werken aan positieve veranderingen van sociaal gedrag.

een superdiverse context op een goeie manier een positief klasklimaat te creëren en in verbinding te gaan.

Energizers & moodboosters : dynamische spelletjes voor meer energie en een betere sfeer in de groep /

Kappeler. - Katwijk: Panta Rhei, 2011. - 95 p.. - ISBN: 978-90-8840-065-0.

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.1 ener

Vindplaats Turnhout: WEL 3.1.1 ener

Dit boekje is bedoeld voor mensen die leiding geven aan een groep of team zoals bv. leidinggevend in het jeugdwerk of leerkrachten die in

hun klassen de groepsprocessen beter willen sturen. Het is een ideeën- en

receptenboek met opwekkende impulsen voor de groep, een verzameling van spelideeën waaruit men kan zoeken wat voor de eigen groep geschikt is. De kopjes van de hoofdstukken geven aan wat belangrijk is om het potentieel van een groep optimaal te benutten: elkaar leren kennen, vertrouwen opbouwen, het groepsgevoel versterken en samenwerking trainen, groepsprocessen observeren, omgaan met conflicten, nieuwe energie tanken, losmaakspelletjes...

Openhartig team spirit : verrassende vragen en uitdagingen voor én met elkaar / [s.n.]. - Hedel: Moodzz bv, [s.a.]. - 102 kaarten. - ISBN: 871-7-7035-2202-0.

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.4 open

De vragen en opdrachten van dit spel dagen teamleden uit om openhartig te zijn, op elkaar te vertrouwen, elkaar beter te leren kennen en hun band te versterken. Het spel kan leiden tot verrassende antwoorden, serieuze overdenkingen, nieuwe ontdekkingen en inzichten, en samenhangigheid.

Het spel is bestemd voor twee of meer spelers en kan binnen diverse groepen gespeeld worden: onder collega's, vakgroepleden, klasgroepen, ... Geschikt voor jongeren vanaf 16 jaar en volwassenen.

**Leer- en Kenniscentrum docAtlas
Antwerpen**

Carnotstraat 110
2060 Antwerpen
03 203 57 50

docatlas@provincieantwerpen.be

**Leer- en Kenniscentrum docAtlas
Turnhout**

Warandestraat 42
2300 Turnhout
014 72 40 20

docatlasturnhout@provincieantwerpen.be

